

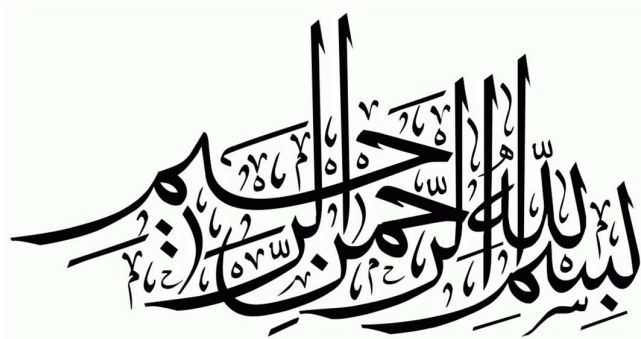
بولتن مخدری جهان

شماره ۱۸ شهریور ۱۴۰۱

CUDRAS
Center for Universal Drug Research
Approaches & Studies

- وضعیت اقتصاد مخدری و تامین مالے تروریسم در ترکیه
- عربستان سعودی، قطب مصرف مواد مخدر در غرب آسیا
- افزایش مصرف کانابیس در اروپای مرکزی - غربی
- اعتیاد نیمه از دانشجویان انگلیسه به مواد غیر مجاز
- برزیل در زنجیره منطقه ای تامین کوکائین و حوزه فرآتلاتتیک
- قوانین اتحادیه اروپا مانع بر سر قانون سازی کانابیس در آلمان

- عنوان: بولتن مخدری جهان
- تاریخ انتشار: مهر 1401
- کلیه حقوق مربوط به مالکیت معنوی این اثر متعلق به موسسه کادراس است.
- انتشار مطالب این بولتن با ذکر منبع کادراس بلامانع است.

فهرست مطالب

- وضعیت اقتصاد مخدری و تامین مالی تروریسم در ترکیه
- عربستان سعودی، قطب مصرف مواد مخدر در غرب آسیا
- افزایش مصرف کانابیس در اروپای مرکزی - غربی
- اعتماد نیمی از دانشجویان انگلیسی به مواد غیرمجاز
- برزیل در زنجیره منطقه‌ای تامین کوکائین و حوزه فرآتالانتیک
- قوانین اتحادیه اروپا مانعی بر سر قانونی‌سازی کانابیس در آلمان
- مکونگ؛ پایتخت آتی جرایم سازمان یافته در مثلث طلایی
- واکاوی وضعیت تروریسم مخدری در آفریقا
- مهم‌ترین تحولات مخدری ایران در مردادماه 1401
- فرجام سخن؛ نگاه ایرانی به تحولات مخدری جهان

مقدمه

رصد مداوم، منظم و دقیق روندها و تحولات در زمینه سیاست‌گذاری مخدری برای تقویت سیاست و دیپلماسی مخدری هر کشور لازم و ضروری است. اطلاع پیدا کردن از جدیدترین تحولات سیاست مخدری جهان، قوانین جدید و تلاش‌های سازمان‌های بین‌المللی از یکسو می‌تواند باعث بهبود ارتباط میان کشورمان و دیگر طرف‌ها در این عرصه شود و از سوی دیگر نیز تجربیات مختلف جهانی اعم از موفق و شکست خورده را به نحوی منطقی و به‌دور از هیاهوهای رسانه‌ای پیش چشم ما قرار می‌دهد.

با درنظر گرفتن این مهم، موسسه کادراس^۱ در سال ۱۴۰۱ به عنوان جدیدترین محصول خود اقدام به تعریف واحد جدیدی تحت عنوان «بولتن مخدری جهان» با هدف مستقیم تأثیر گذاری و تقویت دیپلماسی مخدری جمهوری اسلامی ایران کرده است. در این مجموعه که به صورت ماهانه منتشر خواهد شد اصلی‌ترین اقدامات دولت‌ها، سازمان‌های بین‌المللی و ابتکارات فراملی را از نظر گذرانده خواهد شد و کارشناسان موسسه می‌کوشند معنا و مفهوم پدیده‌ها و سیاست‌های مذکور را به صورت روندی و براساس رویکردی کل‌نگرانه^۲ مورد تحلیل قرار دهند.

در این راستا از همه صاحب نظران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به این حوزه درخواست می‌کنیم تا با مطالعه این مجموعه، موسسه کادراس را در جریان دیدگاه‌های خود درباره این محصول جدید قرار دهند.

راه ارتباطی :

[info@cudras.ir](mailto:info@ cudras.ir)

مرکز تحقیقات، رهیافت‌ها و - (CUDRAS) Center for Universal Drug Researches, Approaches and Studies .^۱ مطالعات بین‌المللی مواد مخدر (کادراس)

^۲. Wholistic

تحلیل روندی - منطقه ای

انتشار بولتن مخدری جهان از آغاز سال 1400 آغاز شد. در این راستا و با انتشار 13 شماره از این بولتن، بر آن شدیم که شیوه نامه جمع‌آوری اخبار را تا حدی متحول سازیم. در حال حاضر با 6 قطب متفاوت، کشت، تولید، ترانزیت و مصرف مواد مخدر در جهان روبه‌رو هستیم و در این مجموعه سعی خواهیم کرد در هر شماره به همه این 6 قطب نگاهی بیندازیم؛ به طور قطع مهم‌ترین منطقه برای منافع جمهوری اسلامی ایران در حوزه مخدری عبارت از منطقه موسوم به «مسیر بالکان» است که از افغانستان آغاز می‌شود و در یک مسیر سه شاخه ای به سمت جنوب اروپا حرکت می‌کند؛ شاخه شمالی مسیر بالکان از افغانستان به آسیای مرکزی و سپس به اوراسیا و قفقاز می‌رود و از قفقاز به ترکیه و بالکان کشیده می‌شود. شاخه مرکزی از مرزهای کشورمان به سوی قفقاز و آسیای صغیر رفته و سپس به دروازه‌های بالکان در جنوب اروپا می‌رسد. مسیر جنوبی نیز از مرزهای جنوبی ایران در حاشیه خلیج فارس به شاخ آفریقا می‌رسد و از آنجا به سوی جنوب اروپا می‌رود. در نسخه جدید بولتن مخدری جهان از کشورهای واقع در این منطقه دست کم یک خبر و تحلیل آن را خواهیم داشت. دومین قطب تولید مواد مخدر شرق آسیا و منطقه موسوم به مثلث طلایی است که محل تلاقی سه کشور، تایلند، میانمار و لائوس است.

سومین قطب مخدری در جهان را بالکان و اروپا تشکیل می‌دهد که عمدتاً قطب مصرف به حساب می‌آید و تقریباً یکی از مراکز اصلی صدور و ترانزیت مواد مخدر است. چهارمین قطب مخدری جهان قاره آفریقا است که عمدتاً قطب مصرف انواع مواد مخدر از جمله اوبیوئیدها، کانابیس، مواد روان‌گردان جدید، داروهای تجویزی، کوکائین و ... به حساب می‌آید.

پنجمین قطب مخدری جهان نیز عبارت از آمریکای مرکزی و جنوبی است. این منطقه قطب تولید کوکائین و مشتقات آن به حساب می‌آید. همچنین کارتل‌های قدرتمندی در این منطقه شکل گرفته اند که هم در کار تولید مواد مخدر وارد شده اند و هم صدور و ترانزیت را برعهده گرفته اند. نهایتاً ششمین قطب مخدری جهان عبارت از آمریکای شمالی است (ایالات متحده و کانادا) که به طور عمده بازار مصرف بزرگی دارد، البته کشت و تولید و ترانزیت نیز در سطوح پایین‌تری در آن انجام می‌پذیرد.

بولتن مخدری جهان از این پس ضمن آنکه می‌کوشد به طور ماهانه روند تحولات را براساس این تقسیم‌بندی منطقه‌ای ادامه دهد تا از این طریق اولاً مخاطبان بتوانند، برداشت روشن‌تری از سمت و سوی تحولات و اخبار مخدری جهان به دست بیاورند و از سوی دیگر نیز نسبت این تحولات با منافع ملی ایران مشخص تر شود.

اقتصاد مخدري و تامين مالي تروريسم در تركيه

5

در فصل هفتم گزارش مخدري دولت تركيه در سال 2021، به مسئله ناركوتروريسم پرداخته شده است. در اين فصل علاوه بر مسئله استفاده گروه‌های تروريستي از تجارت غيرقانوني مواد مخدر براي تامين مالي فعاليت‌های تروريستي، به اقدامات گروه‌های تروريستي همچون «پ ي د»، «ك سي ك» و «پ ك ك» پرداخته شده است. در ادامه اين گزارش سعی خواهيم كرد تا نگاهی به بخش اول فصل هفتم گزارش مخدري دولت تركيه در سال گذشته ميلادی داشته باشيم تا شناختی به موضوع تامين تروريسم از طريق غيرقانوني گروه‌های تروريستي همسايه غربی ايران داشته باشيم.

تجارت غير قانوني مواد مخدري منبع مالي مهم برای انواع سازمان‌های جنابتكار است. با توجه به اين موضوع كه اين مسئله در مناطق و بازارهای مناطق مختلف جهان دنبال شده و به طور مخفيانه توسط سنديكاهای تهپكار به عنوان يك فعاليت بين‌المللی هماهنگ می‌گردد، تخمين چرخه مالي قاچاق مواد مخدر امري دشوار است. با اين حال براساس گزارش جرائم فراملی و جهان در حال توسعه³ در سال 2017، بازار خرد كانابيس، كوكائين، اوبيويوتها و مواد آفتمامين در سال 2014 بين 426 تا 652 ميليارد دلار برآورد شده است. براساس اين گزارش سهم بازار هر يك از مواد نام برده عبارت‌اند از: كانابيس بين 183 تا 287 ميليارد دلار، كوكائين 94 تا 143 ميليارد دلار، اوبيويوتها 75 تا 132 ميليارد دلار و «اي تي اس» بين 74 تا 90 ميليارد دلار ارزيابی شده است.

³ Transnational Crimes and Developing World Report

بر اساس گزارش اروپایی سال 2019 در مورد بازار مواد، حداقل گردش مالی بازار خرد مواد مخدر اروپا در سال 2017، 30 میلیارد یورو بوده است. در این بازار سهم کانابیس 39 درصد، کوکائین 31 درصد، هروئین 25 درصد و انواع آمفتامین ها 5 درصد بوده است. این تخمین دوره بین سالهای 2014 الی 2017 را در بر می گیرد و ارزش بازار روان گردان های جدید (کانابینوئیدهای مصنوعی، کاتینون مصنوعی و ...) که امروزه بدل به یک تهدید جهانی شده است، شامل نمی شود.

ارزیابی معطوف به گذشته آن بدون در نظر گرفتن روان گردان های جدید نتیجه گیری کمی در خصوص ارزش فعلی بازار مواد مخدر را غیر ممکن می کند، اما این تلقی را ایجاد می کند که احتمالاً این آمار افزایش یافته است. بازاری با چنین گردش مالی طبیعتاً در مرکز توجه سازمان های جنایت کار قرار دارد. به عنوان مثال، براساس ارزیابی تهدید جرائم سازمان یافته و جدی اتحادیه اروپا در سال 2017، 5000 سازمان تبهکار در اروپا وجود دارد که یک سوم آنها مستقیماً با تجارت مواد مخدر ارتباط دارند. این وضعیت امروز تشدید شده است. براساس ارزیابی تهدید سازمان های تبهکار در اتحادیه اروپا در سال 2021، 38 درصد شبکه های جنایت کار با قاچاق مواد مخدر ارتباط دارند. بر همین اساس لازم است تا نقش این سازمان های جنایت کار در قاچاق مواد مخدر مورد توجه قرار بگیرد. در فرآیند قاچاق مواد مخدر که شامل مراحل تولید، قاچاق و فروش مواد است، این گروه ها می توانند در هر مرحله نقش متفاوتی بر عهده بگیرند و همچنین می توانند در تمام مراحل آن حضوری فعال داشته باشند. به عبارت دیگر ممکن است با سازمان های مواجه شویم که در یک یا چند مرحله از فرآیند قاچاق مواد تخصص داشته باشند. در عین حالی این گروه های می توانند در عرصه ملی و بین المللی با یکدیگر رقابت یا همکاری کنند.

عربستان سعودی، قطب مصرف مواد مخدر در غرب آسیا

7

سیاست عربستان سعودی در قبال مواد مخدر به طور سنتی «جنگ با مواد مخدر» بوده و این کشور به عنوان یکی از کشورهای اسلامی، قوانین سخت‌گیرانه‌ای را در زمینه قاچاق و نیز مصرف مواد مخدر به اجرا در می‌آورد (دست کم تا چند سال پیش). از سوی دیگر این کشور تا قبل از سال 2000 در زمینه میزان مصرف مواد مخدر و دیگر مولفه‌های مرتبط با این حوزه علاقه چندانی به شفاف‌سازی نشان نمی‌داد و مایل به ارائه اطلاعات رسمی نبود. از اوایل هزاره جدید میلادی شاهد یک درجه تحول در این سیاست سنتی هستیم؛ به طوری که ریاض در سیاست پیشین مبنی بر عدم ارائه آمار در حوزه مخدری تجدیدنظر کرد و گزارش‌های سالانه‌ای از وضعیت برخی شاخص‌های خود در این زمینه‌ها منتشر نمود و همکاری بیشتری با سازمان‌های بین‌المللی در پیش گرفت. از سوی دیگر اما با افزایش قدرت «محمد بن سلمان»، ولیعهد فعلی که به طور فزاینده‌ای از سال 2015 آغاز شد. با رونمایی از طرح «چشم انداز 2030» در سال 2016 که خواستار اعمال اصلاحات پدافند‌های در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در این کشور شده، سیاست مخدری عربستان نیز در چند مرحله دچار تحولات و تعدیلات جدی شده است.

آنچه سیاست «درهای باز» یا «گشودگی نسبت به جهان» و «توسعه مشارکت اقشار مختلف در زندگی عمومی» نامیده می‌شود، در عین حالیکه پیامدهایی مثبت در پی آورده، اما باعث بروز پاره‌ای ناهنجاری‌های اجتماعی و فرهنگی نیز شده است. شیوع مصرف مواد مخدر میان جوانان و نوجوانان سعودی از مهم‌ترین پیامدهای منفی پروژه اصلاحات محمد بن سلمان به حساب می‌آید. در عین حال تحول دومی که در این زمینه به طور محسوس و سازمان‌یافته به چشم می‌خورد شکل‌گیری کارزار رسانه‌ای پیرامون «سیاست جنگ با مواد مخدر» از سال 2016 به بعد است. در گزارش پیش‌رو ابتدا نگاهی به وضعیت مخدری کنونی عربستان سعودی می‌اندازیم و نقاط بحرانی

آن را از نظر می‌گذرانیم؛ سپس عوامل تشدید کننده وضع موجود را از نظر خواهیم گذراند و در نهایت نیز اهداف عربستان سعودی از متحول ساختن سیاست مخدری خود را تحلیل خواهیم کرد.

- وضع موجود

طبق آمارهای موجود در سال 2020، 7 الی 8 درصد شهروندان عربستان سعودی اقدام به مصرف مواد مخدر کرده اند و واقعیت هشدار دهنده در این باره آن است که 70 درصد مصرف کنندگان را افراد 12 تا 22 ساله تشکیل می‌دهند. در این میان رایج‌ترین موادی که در عربستان سعودی مورد سوء مصرف قرار می‌گیرند عبارتند از آمفتامین، هروئین، الکل و کانابیس. از سوی دیگر تأکید بر این نکته نیز بسیار مهم است که اکثریت مصرف کنندگان مخدر در این کشور دچار چندمصرفی مواد هستند که رفتار بسیار خطرناکی است و عمدتاً در میان مصرف کنندگان مواد غیرقانونی محرک و جدیدتر دیده می‌شود (نه مصرف کنندگان مواد سنتی همچون تریاک). همچنین گفتنی است که نگاهی روندشناسانه به مواد پرمصرف در عربستان سعودی نشان می‌دهد، در طول دهه گذشته، مصرف کانابیس و آمفتامین‌ها با افزایش همراه بوده در حالیکه مصرف هروئین و داروهای خانگی قابل سوء مصرف کاهش یافته است. همچنین امروزه مصرف مواد مخدر در میان زنان عربستانی نیز دیده می‌شود و به نظر می‌رسد میزان مصرف در میان این قشر هم رو به افزایش است. اما به دلیل تسلط ارزش‌های سنتی و محافظه‌کارانه در جامعه و تفکیک جنسیتی شدید، مواد مخدر در عربستان سعودی برای زنان هنوز به اندازه مردان در دسترس نیست. لذا مصرف مواد میان زنان عربستانی به سوء مصرف داروهای خانگی قابل سوء مصرف، چسب، بنزین و قلیان محدود است.

افزون بر آنچه گفته شد یافته‌های پژوهشی و گزارش‌های رسمی دولت عربستان سعودی حاکی از این است که در 22 سال گذشته مصرف مواد محرک به ویژه قرص‌های کپتاگون (که یک نوع آمفتامین به حساب می‌آید) به شدت در میان جوانان عربستانی رواج پیدا کرده و به طور رسمی به پرمصرف‌ترین ماده غیرقانونی در این کشور مبدل شده است. به طوری که امروزه مجله «فارن پالیسی» و بسیاری از دیگر رسانه‌های معتبر بین‌المللی از عربستان سعودی به عنوان «قطب مصرف مواد مخدر در خاورمیانه و غرب آسیا» نام می‌برند.

کپتاگون برای اولین بار به عنوان نسخه‌ای برای درمان نارکولپسی و افسردگی مورد مصرف قرار گرفت. در ابتدا دهه ۱۹۶۰ میلادی به عنوان جایگزینی ملایم‌تر برای آمفتامین‌های قوی تولید می‌شود. با این حال، مصرف بسیار گسترده از آن به عنوان «مواد مهمانی» در میان نخبگان ثروتمند خلیج فارس، جایی که از خواص این روان گردان برای شاداب‌تر شدن مهمانان برای ساعت طولانی‌تر استفاده می‌شود. کارگران مهاجر در خاورمیانه نیز از این مواد برای کار در شب استفاده می‌کنند.

براساس گزارش‌های منتشر شده مسیر انتقال قاچاق کپتاگون از مبدا زیرسیستم «شامات» آغاز شده و به سمت قاره اروپا و منطقه خلیج فارس ختم می‌شود. این مسیر قاچاق مواد این بهانه را در اختیار سعودی‌ها قرار داده است تا با متهم کردن لبنان و سوریه رژیم تحریمی علیه محصولات صادراتی دمشق و بیروت وضع کرده و ضربه اقتصادی جدی به مردم این منطقه وارد کند. نشریه «کونومیسست» در مطلبی فاش کرد شاهزادگان سعودی (همچون عبدالمحسن بن عبدالعزیز) نقش مستقیم در قاچاق مواد مخدر از سوریه و لبنان دارند. برخی از این شاهزادگان به وسیله هواپیماهای شخصی خود اقدام به قاچاق کپتاگون کرده و سپس به وسیله خرده فروش‌های مواد در بازار سعودی توزیع می‌کنند. البته جنگ روانی و اتهام پراکنی سعودی به این نقطه ختم نمی‌شود و آنها با راه انداختن کارگزار تبلیغاتی حزب‌الله را متهم به قاچاق مواد در منطقه می‌کنند. این در حالی است که رسانه‌های وابسته به ریاض تاکنون هیچ مدرکی در خصوص ادعاهای خود ارائه نکرده و صرفاً با مطرح کردن ادعاهای بی‌پایه و دروغ به دنبال مخدوش کردن چهره این نیروی وابسته به محور مقاومت در میان مردم خاورمیانه است.

براساس آمارهای منتشر در عربستان سعودی به نظر می‌رسد مصرف کپتاگون تبدیل به امری عادی در میان مردم سعودی، به‌ویژه جوانان شده است. به گزارش «فارن پالیسی» تحقیقات نشان می‌دهد که این قرص‌ها از سمت سواحل مدیترانه به سمت بازار پر سود سعودی رهسپار می‌شود. به دلیل تمایل طبقات بالای اعراب حاشیه خلیج فارس، ریاض تبدیل به بازاری پر سود برای قاچاق چیان مواد مخدر بدل شده است. براساس گزارش دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل بین سالهای 2015 تا 2019 نیمی از کپتاگون خاورمیانه در عربستان سعودی کشف و ضبط شده است. 40٪ معتادان سعودی کپتاگون مصرف می‌کنند.

به دلیل قلت مکان‌های تفریحی و سرگرمی در سعودی تقاضا برای کپتاگون چند برابر شده است. البته این اقبال به معنای افت بازارهای قات و کانابیس نیست. کانابیس به صورت غیرقانونی و قاچاق از افغانستان به ایران، عراق و سپس عربستان سعودی وارد می‌شود. همچنین دیگر مسیر غیرقانونی برای قاچاق کپتاگون از لبنان و سوریه وارد اردن شده و سپس به سعودی می‌رسد. قاچاقچیان مواد به سعودی از ابتکارات جدیدی همچون جاساز کردن کپتاگون در مبل و حتی پمپ‌های آب استفاده می‌کنند.

شاید یکی از چالش‌های اصلی سعودی در مسیر پیشبرد «اصلاحات 2030» پیش بینی واکنش فرهنگی-اخلاقی شهروندان این کشور است. برخی کارشناسان معتقدند که فقدان نبود حکم روشن در خصوص حرمت مواد مخدر در اسام و وهابی، یکی از دلایل روی آوردن اهالی سعودی به انواع مواد محرک و مخدر است.

راننده 28 ساله عرب که در سعودی به تحصیل پرداخته و حال منتظر تمدید اقامت خود است در مصاحبه با فارن پالیسی، به شرط ناشناس ماندن، گفت: «البته ما مواد مخدر مصرف می‌کنیم. این تنها کاری است که می‌توانیم انجام دهیم.» وی در ادامه افزود: «ما نمی‌توانیم با جنس مخالف صحبت کنیم، به سینما برویم یا مشروبات الکلی مصرف کنیم. در سعودی فقط این اجازه وجود دارد در «استارباکس» ها قهوه بخوریم، رانندگی کنیم و به رستوران‌های مرکز

خرید برویم آن هم نه به صورت مردی مجرد.» این راننده در ادامه به این موضوع اشاره کرد به دلیل فشارهای اجتماعی موجود در عربستان، شاید هیچگاه نتوان مواد مخدر را به طور کامل کنار گذاشت.

مجازات قاچاق مواد مخدر در عربستان سعودی اعدام است؛ با این حال در بیشتر مواقع ماموران ترجیح می‌دهند تا با جوانان سیلی زده و آنها را با یک هشدار رها کنند. پذیرش موادهای همچون کانابیس یا فات در فرهنگ سعودی آنقدر زیاد است که بسیاری از جوانان سعودی تصور می‌کنند مواد مخدر در اسلام مورد قبول است.

افزایش مصرف کانابیس در اروپای مرکزی – غربی

11

گسترش جهانی شدن با وجود نکاتی مثبتی همچون تسهیل ارتباط میان نقاط مختلف جهان و کاهش هزینه‌ها اما موجب گسترش برخی نکات منفی در سبک زندگی مردم عالم؛ به‌ویژه نوجوانان و جوانان شده است. یکی از چالش‌برانگیزترین این چالش‌ها شیوع گسترده مصرف ماری‌جوآنا است. این آسیب به قدری گسترده است که در میان جوانان اروپای غربی و مرکزی نیز گسترش معناداری پیدا کرده و سن مصرف این مواد به شدت کاهش یافته است. در ادامه این یادداشت براساس گزارش دفتر مقابله با مواد و جرم سازمان ملل به بررسی وضعیت مصرف کانابیس در اروپای مرکزی و غربی خواهیم پرداخت.

به گزارش دفتر مقابله با مواد و جرم سازمان ملل متحد، در سال گذشته میلادی برآورد می‌شود که اروپا مصرف‌کننده اصلی کانابیس بوده است. میزان شیوع سالانه مصرف این مواد در اروپای غربی- مرکزی بین 6 الی 8 درصد در یک دهه گذشته (2010 – 2020) در نوسان بوده است. براساس داده‌های نظرسنجی‌های سال‌های اخیر که از کشورهای اروپایی به دست آمده است، بسیاری از کشورهای روند افزایش مصرف کانابیس را گزارش کردند. مصرف کانابیس در اتحادیه اروپا نشان‌دهنده اقبال زیاد به این مواد در میان نوجوانان و جوانان (15 الی 24 ساله) است. براساس آمارهای به دست آمده مصرف سال گذشته کانابیس در این گروه سنی 19.2 درصد برآورد شده است.

براساس داده‌های 26 کشور اروپای غربی، تعداد افرادی که مصرف منظم و بیش‌مصرفی کانابیس داشتند، افزایش یافته است. در بازه زمانی 2010-2019 شیوع مصرف در میان افراد بزرگسال (15 الی 64 سال) با 27 درصد رشد به 3.9 درصد در این بازه زمانی افزایش یافت. در سل 2019 نسبت افرادی که مصرف روزانه دارند با رشد 1.8 درصدی در میان جوانان، در مقایسه با یک درصد سال گذشته، سیر افزایشی را نشان می‌دهد. این در حالی است که میزان خلوص محصولات کانابیس موجود در اروپا نیز افزایش یافته است. بین سالهای 2010 الی 2019 محتوای THC در کانابیس‌های گیاهی 40 درصد افزایش یافته و میزان رزین کانابیس تقریباً سه برابر شده است. با توجه به افزایش مصرف کانابیس و افزایش احتمال قرار گرفتن افراد در مصرف مصرف کانابیس با خلوص بالا، مصرف منظم و مکرر کانابیس در میان عموم مردم، مضرات آن همچون بیماری‌های روانی را در اروپای غربی و مرکزی آشکار می‌سازد.

بین سالهای 2010 الی 2019 در اتحادیه اروپا میزانی افرادی که از کانابیس به عنوان ماده درمانی استفاده می‌کردند از 27 و 35 نفر (در هر 100000 از افراد بزرگسال) افزایش یافت. در سال 2019 حدود 35 درصد از کل افرادی که وارد خدمات تخصصی برای درمان مواد مخدر در اتحادیه اروپا شدند، معتاد به مصرف کانابیس بودند. بیش از نیمی از مراجعینی که برای نخستین بار به پزشک مراجعه کردند، به صورت روزانه از این مواد مصرف می‌کنند.

اعتیاد نیمی از دانشجویان انگلیسی به مواد غیر مجاز

نخستین کمپین ملی مواد مخدر در سراسر دانشگاه های بریتانیا در میان نگرانی های فزاینده نسبت به استفاده از مواد مخدر غیرمجاز در محیط های دانشگاهی این کشور، راه اندازی خواهد شد. مجموعه موسوم به «دانشگاه های بریتانیا» که گروهی شامل معاونان رؤسای دانشگاه های سراسر انگلیس است، به دنبال مطرح کردن راهکارهای جدید برای مقابله با سوء مصرف کوکائین و همچنین سایر روانگردان در میان دانشجویان هستند که عملکرد تحصیلی را تحت الشعاع خود قرار می دهد.

طبق این گزارش، رویکرد عدم مسامحه و نیز مجازات افرادی که معتاد مواد مخدر شده اند، به دلیل نگرانی از اینکه ادامه روند کنونی مانع از صداقت دانش جویان در مصرف (متعادل) مواد مخدر می شود، ادامه خواهد یافت. یک مسئول آموزشی و سیاست گذاری های جدید دانشگاهی در انگلستان خواست تا دانشگاه ها با هماهنگی پلیس و دانشجویان برنامه هایی با هدف کاهش اثرات زیان بار مواد مخدر بر سلامت جسمی و روانی دانشجویان تدوین کنند.

دانشجویانی که آخر هفته ها کوکائین مصرف می کنند، از باندهای بین المللی خطرناک و تبهکاری حمایت می کنند که هدفشان قاچاق کودکان خردسال (برای بهره کشی) است. نیک بیچ، معاون دانشگاه میدلسکس لندن گفت، همه

دانشگاه‌ها باید مصرف مواد مخدر را در میان دانشجویان تأیید کنند، زیرا بسیاری از جوانان کشور اکنون معتاد مواد مخدر هستند.

نتیجه یک نظرسنجی در ایرلند نشان می‌دهد، مصرف مواد مخدر به بخش عادی زندگی دانشجویان و حتی دانش‌آموزان تبدیل شده است؛ به طوری که بیش از نیمی از آنها به مصرف مواد غیرمجاز اعتراف کرده‌اند، بیش از یک سوم در سال گذشته و یک پنجم در ماه گذشته این کار را انجام داده‌اند. سند راهبرد ملی که انتظار می‌رود در ماه مارس منتشر شود، احتمالاً بر رویکردهای پزشکی و حمایتی متمرکز است، به‌جای اینکه به قشر دانشجو و دانش‌آموز دائماً «نه» گفته شود.

استمرار مخالفت‌ها با اعتیاد دانشجویان و دانش‌آموزان نگرانی‌هایی را در زمینه بیگانه شدن آنها با کسانی که می‌خواهند کمکشان کنند، به وجود می‌آورد. بیچ که نخستین نظرسنجی را در مقیاس بزرگ در زمینه مصرف مواد مخدر میان دانش‌آموزان انجام داده است، می‌افزاید: رویکرد تنبیهی باعث می‌شود دانش‌آموزان و دانشجویان نسبت به اقدامات حمایتی در زمینه مصرف مواد مخدر موضع منفی بگیرند؛ کسانی که می‌خواهند در زمینه مصرف مواد مخدر آزاد باشند.

در جریان اجلاس دارویی وزارت کشور، رؤسای دانشگاه‌های بریتانیا برای رایزنی درباره رویکرد مشترک با پلیس و بخش بهداشت و درمان شرکت کردند. معاون دانشگاه میدلسکس لندن در این اجلاس گفت: اراده واقعی برای تلاش با هدف ایجاد تغییر وجود دارد.

به گفته دام کارول بلک، استاد دانشگاهی که بررسی مستقل درباره مصرف مواد مخدر انجام داده است، دانشجویانی که آخر هفته‌ها کوکائین مصرف می‌کنند، از باندهای بین‌المللی خطرناک و تبهکاری حمایت می‌کنند که هدفشان قاچاق کودکان خردسال (برای بهره‌کشی) است.

وی افزود: کسانی که «چیزی را فقط برای لذت بردن از یک جمعه شب می‌خرند»، به صورت هدفمند در حال ترغیب تجارت بین‌المللی بسیار ناخوشایندی هستند و می‌ترسم برخی از دانشجویان بدون اینکه اطلاع داشته باشند، این کارها را انجام بدهند.

کوکائین، یکی از بزرگترین نگرانی‌های کارشناسان است؛ ماده مخدری که قیمت آن پس از افزایش تولید به ۳۰ یا ۴۰ پوند در هر گرم در برخی مناطق کاهش یافته است. این نگرانی به این دلیل است که اعتیاد به سایر مواد مصرفی از جمله حشیش، مواد مخدر تحریک‌کننده و ... که عملکرد تحصیلی را تحت تأثیر قرار می‌دهند، قابل درمان هستند.

طبق تحقیقی که تایمز سال گذشته میلادی انجام داد، دانشجویان دانشگاه‌های ممتاز انگلستان به طور معمول از مواد موسوم به «داروهای مطالعه» که گفته می‌شود تقویت‌کننده عملکرد حافظه برای زمان امتحانات است، استفاده می‌کنند. نتیجه یک نظرسنجی از ۱۱ هزار و ۶۰۰ دانش‌آموز در ایرلند که ابتدای سال جاری منتشر شد، نشان داد

۵۵ درصد از دانش‌آموزان مواد مخدر غیرمجاز مصرف کرده‌اند که حشیش، کوکائین، اکستازی و کتامین رایج‌ترین آنها هستند. حدود ۳۵ درصد سال گذشته و ۳۰ درصد ماه گذشته از این دارو استفاده کرده‌اند. همچنین بیش از ۵۰ درصد دانشجویان احساس می‌کنند مصرف مواد مخدر بخش عادی زندگی دانشجویی شان است و حتی اعتراف می‌کنند مصرف مواد مخدر تأثیر منفی بر زندگی دوران دانشجویی شان دارد.

آمار رسمی مرکز آمار انگلستان برای سال ۲۰۲۰ نشان می‌دهد در انگلستان و ولز حدود ۲۱ درصد از افراد ۱۶ تا ۱۹ و ۲۱ تا ۲۴ ساله از مواد مخدر غیرقانونی استفاده کرده‌اند، در حالی که این رقم در افراد ۳۵ تا ۴۴ ساله ۶٫۶ درصد از ۵۵ تا ۵۹ سال ۲٫۸ درصد است.

نتیجه یک نظرسنجی از ۱۱ هزار و ۶۰۰ دانش‌آموز در ایرلند که ابتدای سال جاری منتشر شد، نشان داد ۵۵ درصد از دانش‌آموزان مواد مخدر غیرقانونی مصرف کرده‌اند که حشیش، کوکائین، اکستازی و کتامین رایج‌ترین آنها هستند

نیک بیچ، معاون دانشگاه میدلسکس لندن گفت: در حال حاضر هیچ تحقیق جامع و دقیقی درباره دانش‌آموزان بریتانیایی وجود ندارد. فکر می‌کنیم مشکلاتی وجود دارد، اما بسیاری از آنها به وضوح گزارش نشده‌اند و از آن دسته موضوعاتی هستند که مردم پنهان می‌کنند. فکر می‌کنیم این مشکل وجود دارد و تأثیر بسیار زیادی بر رفاه دانش‌آموزان و حتی تحصیلات و آینده شغلی آنها خواهد داشت. طبعاً دانش‌آموزانی که مواد مخدر مصرف نمی‌کنند، وضع مطلوب‌تری دارند.

وی افزود: برخی دانشجویان به دلیل تنهایی و اضطراب به مصرف مواد مخدر یا الکل روی می‌آورند و دانشگاه‌ها می‌توانند این موضوع را رسیدگی کنند. ابتکاراتی همچون دعوت از دانشجویان قبل از شروع سال تحصیلی به دانشگاه برای آشنایی با یکدیگر، دعوت از دانشجویان دانشگاه برای بازدید از محیط آموزشی و ایجاد ارتباط با دانشجویان ورودی جدید پیشنهادهایی است که می‌توانند اجرایی شوند. نباید فراموش کرد افرادی که زیاد مشروبات الکلی و مواد مخدر مصرف می‌کنند، می‌توانند تهدیدی برای دیگر دانشجویان باشند.

برزیل در زنجیره منطقه‌ای تامین کوکائین و حوزه فراآتلانتیک

با آغاز پاندمی کرونا تغییرات متقابل و محسوسی در عملیات سازمان‌های مجری قانون در روند قاچاق مواد مخدر از مسیر برزیل ایجاد کرده است. اطلاعات مربوط به کشفیات کانابیس و کوکائین در برزیل، شباهت‌ها و تفاوت‌های مربوط به این دو ماده مخدر را در دوره‌ای مشخص نشان می‌دهد. در حالی که تفاوت‌ها احتمالاً نشان دهنده پویایی بازار است (با توجه به تاثیر همه‌گیری کرونا)، شباهت‌ها منعکس کننده عوامل خارجی مانند فعالیت‌های مربوط به اجرای قانون است که به شکل زیادی بر روی این دو مواد تاثیر گذاشته است. برخی از تغییرات مشاهده شده گذرا بوده‌اند. برخی دیگر نشان دهنده تشدید روندهای موجود و تغییر آنها به سمت الگوهای فعلی هستند که توان تداوم ندارند.

در ابتدای همه‌گیری کرونا، این پاندمی باعث اختلالی کوتاه مدت در روند اجرای قانون در برزیل شد. تاثیر محدودیت‌های کرونایی و همه‌گیری بر روند اجرای قانون در بین مراکز و ایالت‌های مختلف متفاوت است. برخی بیماری‌مأموران را گزارش می‌دادند و برخی دیگر به اختلالات به وجود آمده اشاره داشتند. نوع عملکرد این مراکز و نهادهای مشابه نشان دهنده عدم اختلال در روند فعالیت‌های آنها است. با این حال اختلالات مقطعی در مورد فعالیت‌های عادی پلیس فدرال گزارش شده است.

این مراکز منابع بیشتری برای مبارزه با مواد مخدر اختصاص دادند. علاوه بر این با سریع‌تر شدن روند حمل و نقل، این امکان به پلیس داده شده که سریع‌تر در مواقع اضطراری در محل حاضر شده و مظنونان را دستگیر کنند. همچنین

با کاهش تعداد وسایل نقلیه در جاده‌ها، موارد قاچاق در هر بازرسی معمولی افزایش یافته است. علاوه بر این تخصیص مجدد منابع این اجازه را به مسئولان می‌دهد تا حضور دولت در نقاط استراتژیک افزایش یابد. براساس روند افزایشی کشف کوکائین و کانابیس توسط پلیس فدرال، این تغییرات در خصوص این دو مواد اعمال شده است. روندهای متمایز در میزان کشفیات احتمالا منعکس کننده پویایی متمایز در بازار کوکائین و کانابیس است، اما در عین حال شواهدی را تقویت می‌کند که تغییرات مربوط به اجرای قانون و تعداد کشفیات را نشان می‌دهد.

تغییر شرایطی که بر روی وضعیت جاده‌ها تاثیر می‌گذارد به همراه تلاش‌های متمرکز مجری قانون منجر به افزایش تعداد کشفیات کانابیس و کوکائین در ابعاد مختلف، به استثناء کشفیات بزرگ شده است. برخلاف روند افزایشی غالب، چنین کشفیات بزرگی که میزانی کوچک اما مهم را تشکیل می‌دهند، از نظر تعداد ثابت مانده یا در کشفیات بزرگ نادرتر شدند. علاوه بر این هنگامی که بر حسب مقدار کل کشفیات (مجموع کشفیات در برزیل) اندازه گیری صورت می‌گیرد، این میزان کاهش می‌یابد که احتمالا انعکاس دهنده دسترسی عمومی در سراسر کشور و تعیین روند کلی در مقدار کوکائین کشف شده توسط پلیس فدرال است.

داده‌های مربوط به کشفیات مواد نشان می‌دهد که تغییرات قابل توجهی در پویایی بازارهای مخدري، به ویژه قاچاق مواد در داخل و خارج از برزیل، در نزدیکی شیوع کووید-19 رخ داده است. با شروع سه ماه دوم سال 2020، به دلیل افزایش مقادیر قاچاق در پاراگوئه، دسترسی تدریجی به کانابیس در سراسر برزیل افزایش یافته است. در سوی مقابل به طور کلی توقیف کوکائین کاهش یافت و تاثیر متفاوتی در جریان کوکائین در واحدهای فدرال به وجود آمد.

میزان کشفیات نشان می‌دهد که تغییرات قابل توجهی در پویایی بازارهای مخدري، به ویژه میزان قاچاق در داخل و خارج از برزیل، در نزدیکی شیوع کووید-19 رخ داده است. با آغاز سه ماه دوم سال 2020، در دسترس بودن کانابیس به تدریج در سراسر برزیل افزایش یافت که ناشی از جریانات پاراگوئه بود و رابطه مستقیمی با افزایش مقادیر کشفیات دارد. در سوی مقابل روند توقیف کوکائین کاهش یافت و تاثیر متفاوتی بر جریان کوکائین در واحدهای فدرال برجای گذاشت.

مسیرهای قاچاق در برزیل، به ویژه در ایالت ساائپائولو دارای میزانی از ثبات است. اقدامات مرتبط با همه‌گیری کرونا، تجمع‌های داخلی، توزع مجدد و مدیریت ذخایر کوکائین در روندهای داخلی تاثیر گذاشته است. گزارش‌های مربوط به استفاده از هواپیماهای کوچک برای قاچاق نشان دهنده تغییر روش‌های معمول برای قاچاق مواد در داخل و همچنین نشان دهنده چالش گروه‌های جنایت‌کار سازمان‌یافته برای جابه‌جایی کوکائین با استفاده از روش‌های معمول حمل‌ونقل در داخل کشور است.

روند رو به افزایش کشفیات در غرب و روندهای کاهشی در شرق نشان دهنده افزایش عرضه کوکائین در کشور (برزیل) در چندماه نخست شیوع همه‌گیری کرونا است. در حالی که روند توزیع به بنادر برای قاچاق مختل شده است، منجر به روند کاهشی در جریان‌های خروجی می‌شود.

به نظر می‌رسد افزایش جریان کوکائین در ایالت‌های مجاور مرزهای غربی اندکی پس از شیوع کووید-19، احتمالاً برای جبران اختلالات در کار، تا اندازه‌ای به دلیل پروازهای مخفی برای انتقال کوکائین در برزیل توسط قاچاقچیان مواد مخدر امکان پذیر شده است و این قاچاقچیان کانال‌های مرزی (زمینی و آبی) به برزیل و پاراگوئه ایجاد کردند. علاوه بر این پاندمی کرونا بر روی پویایی بازار در کشورهای مبدا، به‌ویژه پرو و کشور چند ملیتی بولیوی تأثیر گذاشت و همچنین مشکلاتی را در اجرای قانون در مراحل مختلف زنجیره تامین (از جمله ریشه کردن) ایجاد کرد که منجر به سطوح بالاتر کشت در سال 2020 شد.

قوانین اتحادیه اروپا مانعی بر سر قانونی‌سازی کانابیس در آلمان

19

وجود موانع قانونی و ترس از کنار گذاشتن آنها با تدوین نامناسب توسط دادگاه‌های اروپایی، برنامه‌های دولت آلمان برای صدور اجازه توزیع کنترل شده کانابیس در میان بزرگ سالان را کند کرده است. در یک توافقنامه ائتلافی که در نوامبر سال گذشته به امضاء رسید، دولت سه حزبی به رهبری صدراعظم اولاف شولتس قصد دولت خود برای قانونی کردن فروش کانابیس به بزرگ‌سالان برای مقاصد تفریحی را اعلام کرد.

این طرح توسط حزب سبز و به ویژه حزب لیبرال دموکرات‌های آزاد ارائه شده است. مارکو بوشمان وزیر دادگستری در ماه مه با ابراز خوشبینی که ممکن است این لایحه تا بهار آینده تصویب شود و اولین محصول قانونی در سال 2023 فروخته شود.

با این حال از آن زمان تاکنون دولت نسبت به وعده پیش نویس این قانون در پاییز، به شکل محسوسی ساکت مانده است. روز دوشنبه تحلیلگر حقوقی توسط سرویس تحقیقاتی پارلمان آلمان در مصاحبه ای به این موضوع اعتراف کرد که اقدام برای قانونی کردن کانابیس از چندین جهت با قوانین اروپایی مغایرت دارد.

در حالی که نظر کارشناسی به سفارش اتحادیه محافظه کار دموکرات مسیحی (که مخالف اقدامات قانونی بیشتر است) انجام شده، برخی از افزایش حساسیت‌ها در مورد این موضوع در محافل دولتی سخن می‌گویند.

یکی از مقامات آگاه به این مسئله گفت: «در مورد وعده پیشرفت این موضوع پیش از پایان سال جاری ملاحظاتی وجود دارد. مسائل پیچیده در حال فروکش کردن است و آگاهی دقیق تری از خطرات موجود وجود دارد. ما خواهان مشکلات دیگری همچون مسئله عوارض اتوبان نیستیم.»

در دوره چهارم صدراعظمی آنگلا مرکل، شاهد چرخشی نامطلوب در طرح‌های مربوطه وضع عوارض جاده‌ای در آلمان، آن هم پس از آنکه دادگاه اروپا آن را نقض قانون ضد تبعیض می‌دانست، زیرا این طرح به طور نامتناسبی بر روی خودروهای خارجی ثبت شده تاثیر می‌گذاشت.

در مباحث اولیه در خصوص قانونی سازی کانابیس در آلمان، مانع اصلی معرفی شده کنوانسیون 1961 سازمان ملل متحد در خصوص مواد مخدر بود. کانادا و اروگوئه هنگامی اقداماتی را برای قانونی کردن این ماده انجام دادند، تعهدات این کنوانسیون را نادیده گرفتند.

اما امروز برلین این کنوانسیون را چالش کوچکی در برابر ماهیت الزام آور قوانین مختلف اروپایی می‌بیند. به عنوان مثال در سال 2004 تصمیمی در چهارچوب شورای اتحادیه اروپا اتخاذ می‌شود که براساس آن فروش مواد مخدر من جمله کانابیس با مجازات‌های کیفری موثر، متناسب و بازدارنده مجازات خواهد شد.

معاهده شینگن امضاء کنندگان را موظف می‌کند که صادرات، فروش و عرضه غیرقانونی «مواد مخدر و روانگردان‌ها از جمله کانابیس» را محدود کند.

به گزارش منابع مطلع در حالی که دولت آلمان همچنان در مسیر قانونی سازی در دوره فعلی پارلمان برای اجازه توزیع کانابیس قرار دارد، همچنان به دنبال آخرین برنامه‌ها در لوکزامبورگ به عنوان راهی برای قانونی کردن این ماده مخدر یا حداقل نقض قوانین اروپایی است.

دولت لوکزامبورگ تابستان امسال قانونی را پیشنهاد کرد که استفاده تفریحی از کانابیس را در محیط خصوصی قانونی، اما همچنان استفاده از این ماده را در ملاء عام ممنوع می‌کنند.

هلند در حالی که به طور گسترده استعمال قانونی کانابیس را پذیرفته اما همچنان از نظر فنی عرضه و فروش سایر مواد مخدر در کافی شاپ‌ها را جرم می‌داند.

مکونگ؛ پایتخت آتی جرایم سازمان یافته در مثلث طلایی

21

سازمان ملل هشدار در خصوص رشد کنترل نشده مراکز تجاری و کازینوهای آزاد در لائوس و مناطق اطراف آن به عنوان گزینه‌های جدید پولشویی و قاچاق مواد مخدر برای شبکه‌های جنایت کار هشدار داد. در حالی که چین و تایلند مرزهای خود با میانمار را تقویت می‌کنند، دفتر مقابله با مواد و جرم سازمان ملل متحد می‌گوید که باندهای فراملی مستقر در بخش‌های غیرقانونی شرق میانمار، مت‌آفتمین بیشتری را از طریق لائوس منتقل می‌کنند.

براساس گزارشات منتشر شده از این سازمان بین‌المللی وجود مناطق ویژه اقتصادی (با تسهیل مقررات برای جذب سرمایه گذاران خارجی) و کازینوهای که اغلب بدل به مراکز عمده قاچاق و پولشویی برای شبکه‌های تبهکار می‌شوند که کشورهای رودخانه مکونگ در جنوب شرقی آسیا را به خانه تبدیل کرده‌اند.

این آژانس بیش از 140 کازینو و 128 منطقه ویژه اقتصادی در سراسر منطقه دارد. در این میان کمی از مناطق ویژه اقتصادی در منطقه بدنام مثلث طلایی واقع شدند. منطقه 10 هزار هکتاری شمال غربی لائوس عملاً توسط شهروند چینی به نام ژائو وی اداره می‌شود که مالک کازینوی مرکزی آن یعنی «کینز رومانس»⁴ است.

بسیاری از مناطق ویژه اقتصادی و مناطق خودمختار با مشکلات امنیتی همچون جرم و جنایت در سراسر مکونگ مواجه هستند، اما مثلث طلایی یکی از سنگین‌ترین و بدنام‌ترین آنها است. ژائو وی و گروهش به وضوح از تامین مالی بسیار خوبی برخوردارند و عی‌رغم تحریم‌ها قادر به انتقال پول هستند.

⁴ Kings Romans

ژائو و شرکت‌هایش به عنوان یک گروه تبهکار فراملی از طریق این منطقه اقتصادی برای کارتل‌های مواد مخدر در میانمار پولشویی می‌کند و در عین حال در قاچاق مواد مخدر، مردم و حتی حیوانات نقش دارد. البته شخص ژائو این اظهارات را رد کرده و آنها را اتهاماتی بی‌اساس می‌نامد.

با وجود آنکه امپراتوری تجاری ژائو همچنان در حال گسترش و پروژه‌های قمار و منطقه اقتصادی همچنان در حال گسترش است، سازمان مبارزه با جرم و مواد مخدر سازمان ملل ترس از آن دارد که نقش این کشور کوچک و محصور در خشکی در زمینه قاچاق و پولشویی منطقه افزایش یابد. مقامات دولت محلی در سال 2020 به رایدیو آسیای آزاد گفتند که ژائو یک بندر 50 میلیون دلاری در شمال منطقه است تا از این طریق زمینه عبور و مرور کشتی‌های باری در چین و رودخانه مکونگ را فراهم کند.

اوسانیو همچنین در حال توسعه وب سایت یک میلیارد دلاری یکی از زیرمجموعه‌های خود به نام «پارک فرهنگی» در حومه پایتخت لائوس است که، دهکده محلی، وسایل تفریحی امکانات قمار را در آن توسعه می‌دهد. ژائو و تیم وی همچنین بازدیدهایی از شمال شرقی و جنوب لائوس در چند سال گذشته را در جست و جو زمین برای توسعه پروژه‌های خود دنبال می‌کنند.

دفتر مقابله با مواد و جرم سازمان ملل متحد، نسبت به ساخته شدن بخش عمده‌ای از منطقه مثلث طلایی با سود حاصل از مواد مخدر ساخته شده است. این نهاد بین‌المللی معتقد است که برنامه توسعه ژائو در این منطقه و نقاط دیگر فرصت‌های جدیدی برای پولشویی بیشتر ارائه می‌دهد.

واکاوی وضعیت تروریسم مخدري در آفريقا

پدیده «تروریسم» یکی از نخستین چالش‌های نوع بشر از ابتدای خلقت بوده است. دانشمندان و صاحب‌نظران مختلف نظرات مختلفی درباره این پدیده مرگ‌بار ارائه دادند. برخی افراد «تروریسم» را سلاح نیروهای ضعیف علیه قدرت‌های بزرگ عنوان کردند و برخی دیگر آن را ابزار نفوذ و اعمال زور در دست اصحاب قدرت و گروه‌های ذی‌نفوذ دانستند. به هر ترتیب پس از واقعه غیر منتظره 11 سپتامبر در سال 2001، تقریباً اجماع جهانی بر سر نفی تروریسم و افراط‌گرایی و مبارزه با انواع آن در نقاط مختلف عالم پدید آمد. این پدیده عالمگیر با خروج (ظاهری) نیروهای استعمار از آفريقا، سوء استفاده از فقر و محرومیت کشورها و ترویج اندیشه‌های افراطی موفق شد تا جای پای خود در چهار گوشه قاره آفريقا باز کرده و به نام دین مبین اسلام، به ترویج خشونت و ترور پردازد. البته این موضوع به این معنا نیست که تمام گروه‌های تروریستی آفريقا ماهیت اسلامی دارند اما دلیل نفوذ شبکه‌های تروریستی مانند القاعده، الشباب و داعش در این نقطه جغرافیایی و حمایت برخی کشورهای غرب آسیا از شریان ترور در این منطقه است.

در سال 2021 موزامبیک و نیجریه دو کشوری هستند که بیشترین کاهش مرگ ناشی از تروریسم را به ثبت رساندند. کشور موزامبیک در حالی که رشد 48 درصدی را در سال 2020 به ثبت رسانده بود؛ با کاهش قابل توجه میزان مرگ و میر در این کشور حدود 82 درصد کاهش یافت. نیروی مرگ‌بار در این کشور آفريقایی داعش بود که در نتیجه اقدامات ضدتروریستی موفق از سوی نیروهای موزامبیک کاهش چشمگیر مرگ و میر را به ثبت رساند. وضعیت امنیتی موزامبیک به شکل مستقیم بر روی رواندا و آفريقای جنوبی تاثیر می‌گذارد.

در سال 2021 میزان کشته‌ها در نیجریه پس از سه سال متوالی به 51 درصد کاهش یافته است. این کاهش آمار به دلیل کاهش کشته‌های ناشی از حملات بوکوحرام و داعش، به‌ویژه کاهش 71 درصدی در بوروبو بود. در سال

2021 شاخه آفریقای غربی داعش با پیشتازی و افزایش حضور در کشورهای همسایه این کشور همچون مالی، کامرون و نیجر تهدیدی جدی علیه منطقه ساحل ایجاد کرد. دو عامل سبب سقوط تدریجی بوکوحرام در نیجریه شد. نخست مرگ ابوبکر شکائو رهبر این گروه و دوم فرار اعضای رده پایین این گروه به نفع سایر گروه‌های تروریستی بود.

شاید یکی از مهم‌ترین گروه‌های تروریستی - سلفی فعال در شرق آفریقا گروه الشباب (شاخه‌ای از القاعده) باشد که در سال 2006 در سومالی اعلام موجودیت کرد. برآوردها حاکی از آن است که این گروه در سال 2019 بین 7000 الی 9000 جنگجو داشته باشد. این گروه با جذب افراد در مناطق مختلف از جمله موگادیشو به دنبال برنامه‌ریزی برای حمله به کنیا، اتیوپی و اوگاندا است. در سال 2017 اولی موج از نیروهای آمریکایی و حملات هوایی نیروهای ائتلاف در سومالی برای مبارزه با گروه الشباب دنبال شد. در سال 2021 مرگ و میر ناشی از حملات تروریستی گروه الشباب کاهش 17 درصدی را نسبت به سال گذشته نشان می‌دهد. از 571 مرگ منتسب به گروه الشباب در سال 2021، 93 درصد اقدامات در سومالی و تنها 6 درصد در کنیا رخ داده است. از سال 2020 الی 2021 تعداد 303 حمله به 56 حمله تروریستی کاهش یافته است. این رقم قابل توجهی در سال 2020 محسوب می‌شود که طی 81 درصد این حملات حداقل یک نفر کشته شده است. در سال 2021 میزان فوتی‌های ناشی از تروریسم 18 درصد کاهش یافته است. این امر عمدتاً ناشی از کاهش 37 درصدی کاهش عملیات‌های تروریستی در موگادیشو بوده است.

با توجه به وضعیت امنیتی افغانستان به نظر می‌رسد تمرکز گروه‌های تروریستی به تدریج از قاره آفریقا کم شده و شبکه‌هایی همچون القاعده و داعش به دنبال بازگشت به خاک افغانستان و تغییر وضعیت امنیتی منطقه افروآسیا باشند. کاهش میزان مرگ و میر ناشی از ترور در آفریقا و افزایش پلکانی اقدامات تروریستی در مرزهای شرقی ایران این زنگ خطر را به صدا در می‌آورد که روند رشد گروه‌های تروریستی در افغانستان صعودی است.

مهم‌ترین تحولات مخدري ايران در مرداد ماه 1401

نخستین خبر مهم در حوزه مواد مخدر در شهریورماه 1401 در ایران به ارائه پاره ای اصلاحات در قانون مبارزه با مواد مخدر در ایران بود. در همین راستا «اسکندر مومنی»، دبیرکل ستاد مبارزه با مواد مخدر در واکنش به گزارش منتشره مبنی بر مصرف داروی زولپیدم در برخی مهمانی‌ها توسط جوانان و در پاسخ به این سوال که آیا برای منع فروش این دارو در داروخانه‌ها و آن هم بدون نسخه اقدامی صورت گرفته است، گفت: «سوداگران و قاچاقچیان همان مواد مخدر را با بسته و اسم جدید و یا بروشورهایی که جنبه تبلیغاتی و فریب دارد با عنوان اینکه درمان کننده است و اعتیاد آور نیست، هر از چند گاهی با این ظواهر و شکل و شمایل به بازار عرضه می‌کنند.» وی ادامه داد: «یکی از مواردی که ما به صورت کلان رصد می‌کنیم، شناسایی و آگاهی بخشی این موارد است. البته با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و همچنین سایر دستگاه‌های متولی نیز جلساتی برگزار کرده‌ایم که چنانچه این مواد منشا داروهایی باشد که در سیستم دولتی و وزارت بهداشت نشت پیدا کرده از سوی این دستگاه‌های متولی کنترل شود.» دومین خبر مهم این حوزه در شهریورماه 1401 عبارت از سیاست جدید ستاد مبارزه با مواد مخدر در زمینه غربال‌گری معتادان و اختصاص کد منحصر به فرد به هر کدام از آنها برای وارد شدن به مراحل درمانی، بازتوانی، اشتغال‌زایی و ... است.

سومین خبر مهم در حوزه مواد مخدر در کشورمان به دیدار وزیر دادگستری ایران و دادستان کل جمهوری آذربایجان برای توسعه مناسبات حقوقی و قضایی اختصاص دارد. «امین حسین رحیمی» در این دیدار ضمن اشاره به مناسبات دیرینه دو کشور، سفر آتی رئیس جمهور آذربایجان به تهران را نشان دهنده سطح بالای روابط و همکاری دو کشور برشمرد و افزود: مراودات و همکاری‌های حقوقی و قضایی دو کشور رو به توسعه است همچنین با توجه به برگزاری کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور لازم است برای اجرای مصوبات آن اقدام موثر انجام شود. وزیر دادگستری با اشاره به تعداد چهار هزار شهید جمهوری اسلامی ایران در راه مبارزه با مواد مخدر افزود: «ایران با بزرگترین تولید کننده مواد مخدر دنیا مرز مشترک دارد و علیرغم صدمات و خسارات فراوان که در راه مبارزه با مواد مخدر متحمل شده‌ایم اما برای ما مهم است که مردم سایر کشورها نیز از این معضل در امان باشند بنابراین تلاش همه جانبه و جدی در زمینه مبارزه با تجارت مواد مخدر در ایران در جریان است که شاهد این موضوع تقدیر همیشگی سازمان ملل متحد از تلاش‌های ایران در این زمینه است.»

فرجام سخن؛ نگاه ایرانی به تحولات مخدری جهان

«وضعیت اقتصاد مخدری و تامین مالی تروریسم در ترکیه»، نخستین موضوع هجدهمین شماره از بولتن مخدری جهان است. تجارت غیر قانونی مواد مخدری منبع مالی مهم برای انواع سازمان‌های جنایتکار است. با توجه به این موضوع که این مسئله در مناطق و بازارهای مناطق مختلف جهان دنبال شده و به طور مخفیانه توسط سندیکاهای تبهکار به عنوان یک فعالیت بین‌المللی هماهنگ می‌گردد، تخمین چرخه مالی قاچاق مواد مخدر امری دشوار است. با این حال براساس گزارش جرائم فراملی و جهان در حال توسعه در سال 2017، بازار خرد کانابیس، کوکائین، اوبیویت‌ها و مواد آمفتامین در سال 2014 بین 426 تا 652 میلیارد دلار برآورد شده است. براساس این گزارش سهم بازار هر یک از مواد نام برده عبارت‌اند از: کانابیس بین 183 تا 287 میلیارد دلار، کوکائین 94 تا 143 میلیارد دلار، اوبیویت‌ها 75 تا 132 میلیارد دلار و «ای تی اس» بین 74 تا 90 میلیارد دلار ارزیابی شده است.

دومین موضوعی که در این شماره از بولتن مخدری جهان بدان اشاره کردیم، بخشی از جدیدترین گزارش راهبردی نگارش یافته توسط موسسه کادراس بود. در این گزارش راهبردی به چند و چون مبدل شدن عربستان سعودی به قطب مصرف مواد محرک در خاورمیانه پرداختیم. طبق ادبیات علمی موجود در مطالعات بین‌المللی مواد مخدر، به طور کلی با سه دسته از کشورهای مختلف روبه‌رو هستیم؛ دسته اول کشورهایی را دربرمی‌گیرد که کار کشت و تولید مواد مخدر در آنها انجام می‌شود (مانند مکزیک و افغانستان). دسته دوم کشورهایی هستند که ناخواسته و به دلیل جبر ژئوپلیتیکی در امتداد مسیر ترانزیت و قاچاق مواد مخدر قرار می‌گیرند (مانند ایران و ترکیه) و دسته سوم کشورهای مقصد ترانزیت و بازار مصرف مواد هستند. یکی از مسائل مهمی که در تحلیل نهایی وضعیت مخدری عربستان سعودی می‌توان بدان اشاره نمود که خود نشان دیگری از تفاوت قابل ملاحظه با ایران دارد، عبارت از قرار گرفتن در دسته عمده «بازار مصرف مواد مخدر» است. در واقع ایران به دلیل هم‌مرز بودن با افغانستان (تولید کننده 90 درصد تریاک، هروئین و مورفین جهان) که یک جبر جغرافیایی است، ناخواسته در امتداد مسیر موسوم به بالکان قرار گرفته، اما عربستان سعودی به گواه گزارش‌های رسمی دولت این کشور خود یک بازار مصرف بزرگ مواد محرک به ویژه کپتاگون و کانابیس است. از این منظر وضعیت عربستان سعودی به مراتب بدتر از ایران است.

«افزایش مصرف کانابیس در اروپای مرکزی- غربی» سومین موضوعی است که در این شماره بدان پرداختیم؛ گسترش جهانی شدن با وجود نکاتی مثبتی همچون تسهیل ارتباط میان نقاط مختلف جهان و کاهش هزینه‌ها اما موجب گسترش برخی نکات منفی در سبک زندگی مردم عالم؛ به‌ویژه نوجوانان و جوانان شده است. یکی از چالش برانگیزترین این چالش‌ها شیوع گسترده مصرف ماری‌جوانا است. این آسیب به قدری گسترده است که در میان جوانان اروپای غربی و مرکزی نیز گسترش معناداری پیدا کرده و سن مصرف این مواد به شدت کاهش یافته است.

در ادامه این یادداشت براساس گزارش دفتر مقابله با مواد و جرم سازمان ملل به بررسی وضعیت مصرف کانابیس در اروپای مرکزی و غربی خواهیم پرداخت.

موضوع دیگری که در این موضوع مورد بررسی قرار گرفت، گزارش‌های جدیدی است که درباره «اعتیاد نیمی از دانشجویان انگلیسی به مواد غیرمجاز» هشدار می‌داد. طبق این گزارش، رویکرد عدم مسامحه و نیز مجازات افرادی که معتاد مواد مخدر شده‌اند، به دلیل نگرانی از اینکه ادامه روند کنونی مانع از صداقت دانش‌جویان در مصرف (متادل) مواد مخدر می‌شود، ادامه خواهد یافت. یک مسئول آموزشی و سیاست‌گذاری‌های جدید دانشگاهی در انگلستان خواست تا دانشگاه‌ها با هماهنگی پلیس و دانشجویان برنامه‌هایی با هدف کاهش اثرات زیان بار مواد مخدر بر سلامت جسمی و روانی دانشجویان تدوین کنند.

پنجمین موضوع این شماره عبارت از وارد شدن برزیل به زنجیره منطقه‌ای تامین کوکائین در حوزه فرآتلانتیک بود. با آغاز پاندمی کرونا تغییرات متقابل و محسوسی در عملیات سازمان‌های مجری قانون در روند قاچاق مواد مخدر از مسیر برزیل ایجاد کرده است. اطلاعات مربوط به کشفیات کانابیس و کوکائین در برزیل، شباهت‌ها و تفاوت‌های مربوط به این دو ماده مخدر را در دوره‌ای مشخص نشان می‌دهد. در حالی که تفاوت‌ها احتمالاً نشان دهنده پویایی بازار است (با توجه به تاثیر همه‌گیری کرونا)، شباهت‌ها منعکس کننده عوامل خارجی مانند فعالیت‌های مربوط به اجرای قانون است که به شکل زیادی بر روی این دو مواد تاثیر گذاشته است. برخی از تغییرات مشاهده شده گذرا بوده‌اند. برخی دیگر نشان دهنده تشدید روندهای موجود و تغییر آنها به سمت الگوهای فعلی هستند که توان تداوم ندارند.

موضوع ششم این شماره از بولتن مخدری جهان «قوانین اتحادیه اروپا مانعی بر سر قانونی‌سازی کانابیس در آلمان» بود. وجود موانع قانونی و ترس از کنار گذاشتن آنها با تدوین نامناسب توسط دادگاه‌های اروپایی، برنامه‌های دولت آلمان برای صدور اجازه توزیع کنترل شده کانابیس در میان بزرگ سالان را کند کرده است. در یک توافقنامه ائتلافی که در نوامبر سال گذشته به امضاء رسید، دولت سه حزبی به رهبری صدراعظم اولاف شولتس قصد دولت خود برای قانونی کردن فروش کانابیس به بزرگ‌سالان برای مقاصد تفریحی را اعلام کرد. این طرح توسط حزب سبز و به ویژه حزب لیبرال دموکرات‌های آزاد ارائه شده است. مارکو بوشمان وزیر دادگستری در ماه مه با ابراز خوشبینی که ممکن است این لایحه تا بهار آینده تصویب شود و اولین محصول قانونی در سال 2023 فروخته شود.

«مکونگ؛ پایتخت آتی جرایم سازمان یافته در مثلث طلایی» هفتمین خبری است که در شماره جدید بولتن مخدری بدان پرداخته شده است. سازمان ملل هشدار در خصوص رشد کنترل نشده مراکز تجاری و کازینوهای آزاد در لائوس و مناطق اطراف آن به عنوان گزینه‌های جدید پولشویی و قاچاق مواد مخدر برای شبکه‌های جنایت‌کار هشدار داد. در حالی که چین و تایلند مرزهای خود با میانمار را تقویت می‌کنند، دفتر مقابله با مواد و جرم سازمان ملل متحد

می‌گویند که باندهای فراملی مستقر در بخش‌های غیرقانونی شرق میانمار، مت‌آفتمین بیشتری را از طریق لائوس منتقل می‌کنند. براساس گزارشات منتشر شده از این سازمان بین‌المللی وجود مناطق ویژه اقتصادی (با تسهیل مقررات برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی) و کازینوهایی که اغلب بدل به مراکز عمده قاچاق و پولشویی برای شبکه‌های تبهکار می‌شوند که کشورهای رودخانه مکونگ در جنوب شرقی آسیا را به خانه تبدیل کرده‌اند.

«واکاوی وضعیت تروریسم مخدري در آفریقا» آخرین موضوعی بود که در این شماره بدان پرداختیم. برخی افراد «تروریسم» را سلاح نیروهای ضعیف علیه قدرت‌های بزرگ عنوان کردند و برخی دیگر آن را ابزار نفوذ و اعمال زور در دست اصحاب قدرت و گروه‌های ذی‌نفوذ دانستند. به هر ترتیب پس از واقعه غیر منتظره 11 سپتامبر در سال 2001، تقریباً اجماع جهانی بر سر نفی تروریسم و افراط‌گرایی و مبارزه با انواع آن در نقاط مختلف عالم پدید آمد. این پدیده عالمگیر با خروج (ظاهری) نیروهای استعمار از آفریقا، سوء استفاده از فقر و محرومیت کشورها و ترویج اندیشه‌های افراطی موفق شد تا جای پای خود در چهار گوشه قاره آفریقا باز کرده و به نام دین مبین اسلام، به ترویج خشونت و ترور بپردازد. البته این موضوع به این معنا نیست که تمام گروه‌های تروریستی آفریقا ماهیت اسلامی دارند اما دلیل نفوذ شبکه‌های تروریستی مانند القاعده، الشباب و داعش در این نقطه جغرافیایی و حمایت برخی کشورهای غرب آسیا از شریان ترور در این منطقه است.